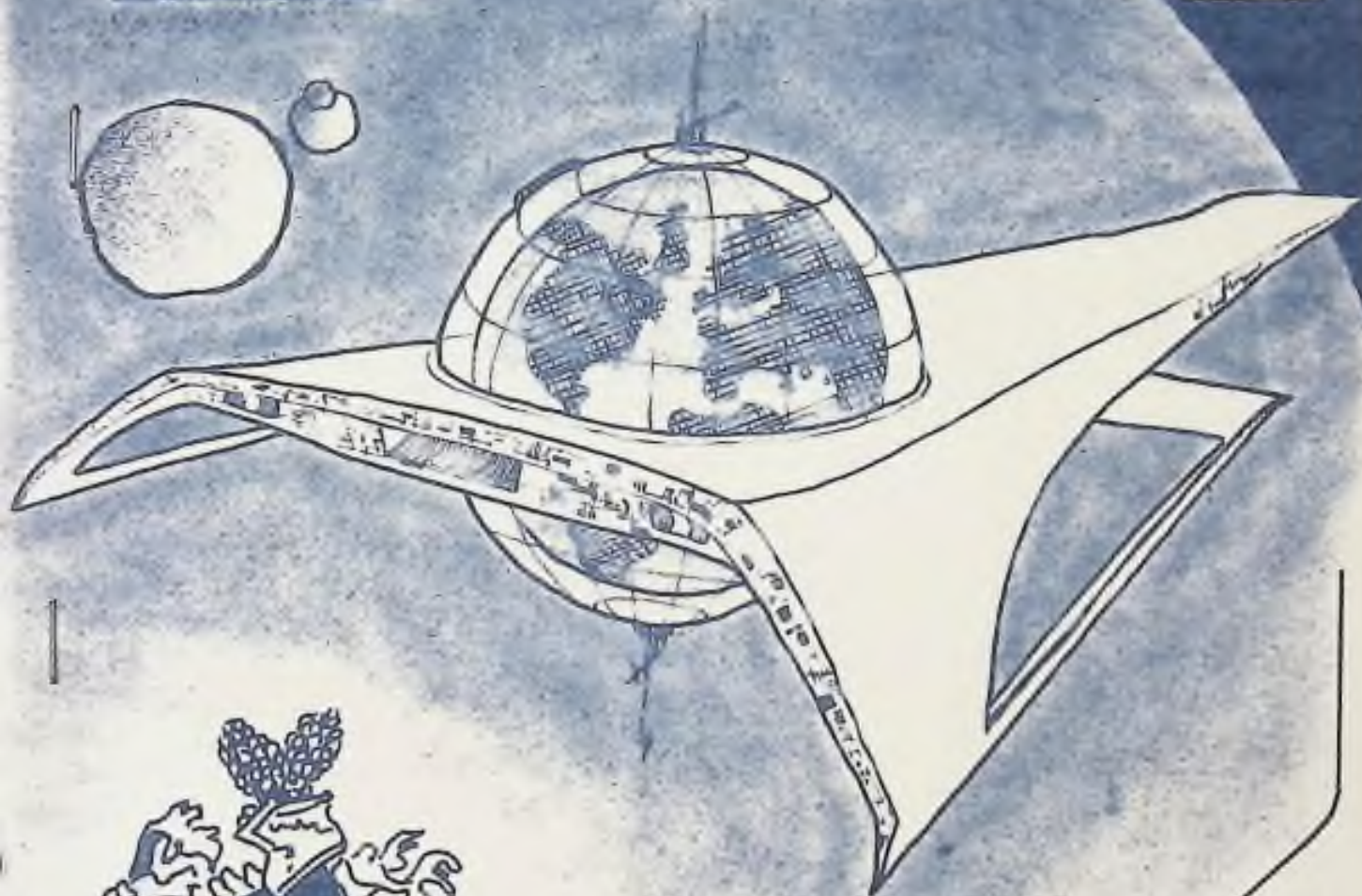

gea

klub fantastiky

Boskovice

1/87

Obsah

I.	UFON / <u>úvodní fejeton</u> /	
	Když chybí vlastní síly	 2
II.	SF ve světě, svět SF	
	Překledy SF v západní Evropě / F.Rottensteiner /	 3
III.	Z našich řad	
	Vlastimil Mrva : Žebrák	 15
	Antonín Reigl : Děti tmy	 19
	Jiří Mrva : Heterotransplant	 26
IV.	Galerie	
	Gene Wolfe : Vélke pod vánočním stromkem	... 29
V.	R U R / recenze - úvahy - reportáže /	
	Víc než je zábava	 33
VI.	S F a věda	
	Martenská metropole	 34
VII.	S F a film	
	Mad Max / Šílený Max potřeťte si	 38

U F O N

KDYŽ CHYBÍ VLASTNÍ SÍLY

Svoje stanovisko k vydávání fanzinů, které považujeme ze svůj skromný příspěvek k několika názorům, vyjádřeným v Interkomu, jsme zveřejnili v úvodu prvního čísla. Dnes bychom se tohoto tématu chtěli dotknout ještě jednou a v trochu jiném kontextu.

Když chybí vlastní síly možnosti i schopnosti, nezbyvá, než se porozhlédnout, jak to dělají jinde. Nezbyvá, než najít vzor, který lze do určité míry napodobit, přemen, ze kterého lze čerpat.

Jen vyjíměčně silné osobnosti se odvažují tvrdit, že od počátku stály na vlastních nohou, že od prvních chvil byly soběstačné, autentické, bez poplatnosti vzoru či předchůdcům.

V těchto nečetných případech lze pochybovat o upřímnosti a pravdivosti takové výpovědi.

Každý člověk přichází na svět jako tvor neprosto nezpůsobivý samostatné existence, zcela odkázaný na péči dospělé osoby. Toho, co si s sebou přináší na svět je přemálo - prakticky všemu se musí naučit. A učí se napodobováním. Napodobuje úsměv, řeč, napodobuje zvyky i zlozvyky. Pravda - i v tomto napodobení je obsažena jistá osobitost. Ale ke skutečně autentickému vyjádření své jedinečnosti se dostane až po mnoha letech, pokud k němu vůbec dospěje.

Tato úvaha není míněna jako apologetika falzifikací a plagiátů. Chce jen poukázat na to, že volání po originálnosti a nepoplatnosti je stanovisko extrémní, radikalistické, přeměnicí z nezralosti a netrpělivosti.

Jedné z prvních akcí našeho klubu se k našemu potěšení zúčastnil brněnský spisovatel Karel Bležek.

Hovořilo se neformálně o všem možném a já mu tehdy položil otázku zda je nějaká naděje na vznik specializovaného SF časopisu / o což svého času usiloval L.Souček /. Odpověď vyzněla znečně skepticky, bezpochyby všeak vyšla z reálného hodnocení situace. A právě tehdy mi vytanulo na mysli heslo kutilů : " Make it YOURSELF !"

A když se o pár týdnů později objevil jaké dobrá víla Pavel Weigel s kufrem plným Fantastiky, dostaly představy rázem konkrétní podobu. Ano, tak nějak je potřeba to dělat. Víme už tedy, proč chceme náš fanzin vydávat. Víme také, jak by asi měl vypadet, eson po obšhové stránce - stránku grafickou samozřejmě můžeme ovlivnit jen v minimální míře.

Jak se nám bude dařit, posoudíte nejlépe vy sami.

Bude dobré, když si svůj názor neponecháte jen pro sebe.

SF VE SVĚTĚ, SVĚT SF

Překlady SF v západní Evropě.
Frenz Rottensteiner

Odpověď na otázku, jak je čtena literatura maďarská, sovětská, československá, bulharská, rumunská a jugoslávská v zemích západní Evropy nepůsobí žádné zvláštní obtíže. Popravdě řečeno, SF literatura zmíněných zemí je v západní Evropě - až na nepočetné výjimky - úplně neznámá.

Toto konstatování platí zvláště v případě SF prozy maďarské a bulharské pro niž se nedostává překladatelů, zvláště takových, kteří by se dokázali orientovat v problematice tohoto literárního druhu. Existují země, mezi kterými se rozvíjejí vztahy zvláštního charakteru, jako např. mezi Francií a Rumunskem, poněvadž v Rumusku je stále ještě živá tradice francouzské kultury a mnoho obyvatel se může pochlubit znalostí francouzského jazyka. Tento stav věcí vedl v oblasti literatury k určitému vzájemnému ovlivňování; postačí připomenout těsné vztahy mezi Ionem Hobane, Vladimírem Colinem a takovými vydavateli, jako např. J.B. Baronian / svého času Marabout v Belgii / nebo Gerard Klein / editor SF u Roberta Laffont / Výsledkem těchto kontaktů byla antologie rumunské SF zpracovaná Colinem, která vyšla nákladem vydavatelství Marabout a sbírka Colinových povídek, vydaná u Roberta Laffont.

V Rumusku byla neproti tomu publikovaná francouzská edice Kleinové. Zmíněné příklady náleží ovšem do výjimek a vzpomínám si pouze na velmi staré francouzské vydání "O iubire din anul 41042" Sergia Farcasansa a rovněž na fantas-tiku rumunského emigranta Mircei Eliade, která v převážné části v jeho nevyšla, ačkoli Eliade píše svoje díla v rumunštině.

A kromě toho ?

V NSR vyšlo několik titulů rumunské SF, především jednotlivé povídky, ale i celé antologie / jedna z nich, zpracovaná M. Opritem a H. Frankem u Goldmanna /. Publikace tohoto druhu však nepřinesly žádný úspěch. Národní antologie, vydávané u Goldmanna / m.j. australská, rumunská, čínská a japonská / se ukázaly jako evidentní nedorozumění a od dalšího vydávání bylo upuštěno.

Jména jako Vladimír Colin, Adrian Rogoz nebo Serbanescu jsou známa pouze v okruhu zasvěcených fandů.

Západoněmecký a vo něco menší míře i francouzský vydavatel-
ský trh se vyznačuje velkou pružností, v důsledku čehož před-
stavují určitou příležitost pro fantastiku východní Evropy.
V jiných zemích podobná šance neexistuje; například Norsko
a Dánsko nemají prakticky žádný vlastní trh SF a neproti
tomu tam, kde se vydává poměrně mnoho knih v Holandsku, Švéd-
sku, Itálii / dominuje orientace na anglickou jazykovou verzi.
Konečně - hodně se tam čtou originály / zvláště ve Švédsku,
a v Holandsku. / Science fiction z Maďarska, Bulharska, Rumuns-
ka či Jugoslávie je prakticky neznámá.

Jedině autoři se světovým renomé jsou prezentováni i ve zbý-
vajících zemích západní Evropy.

V praxi se to týká výlučně Stanislava Lema, Arkadie a Borise
Strugackých / světa, dív se ! pozn. red. / Josefa Nesvadby -
- poslední jmenovaných jen podmíněně a spíše jednotlivých
knih než celé tvorby.

Sovětskou SF reprezentují téměř výlučně různé výběry / jako
např. antologie uspořádaná W. Gakowem, která vyšla i ve Švédsku/
a díla bratří Strugackých, které se těší zvláště ve Francii
velké oblibě a jsou vydávány především u Denbela ale rovněž u
Albina Michela či Fleuve Noir. Knihy bratří Strugackých vyšly
i v jiných zemích, např. ve Švédsku, Holandsku a Španělsku.

Pokud jde o polskou SF, pak vedle Stanislava Lema zaznamenal
určité úspěchy rovněž Kondrád Fielkowski, avšak výlučně v NSR
a ve Francii, kde jeho povídky vyšly v nakladatelstvích Albin
Michel a Fleuve Noir / titíž vydavatelé připravují knihy ji-
ných polských autorů /.

Neproti tomu Adamu Wiśniewskému - Snergovi se doposud nepodaři-
lo na francouzský knižní trh proniknout.

Lem je překládán poměrně dost často, zvláště ve Španělsku,
Švédsku, Finsku, v Itálii a Holandsku.

Nejznámější Lemovou knihou v řadě zemí je Solaris.

Poměrně značné úspěchy získává Lem ve Finsku, malé země s vel-
mi živým a rozvinutým čtenářstvím.

Anketa, zveřejněná nedávno jedním z fanzinů prokázala, že Lem
je zde obecně považován za nejpopulárnějšího autora sci-fi.
Nejméně čtyři z jeho knih se umístily na člených místech ta-
bulek; mezi nimi " Solaris " " Nepřemožitelný " a " Kyberliada".
Ve Finsku vyšly rovněž knihy " Keter " " Návrat z hvězd " " Hvězd-
né deníky " " Futurologický kongres " a " Pánův hlas". Ve Švédsku
byly publikovány " Solaris " " Dokonalá prázdnota " " Povídky",
" Vysoký Zámek " / všechny nákladem Berncase; kniha Solaris vyšla
nedávno v novém vydání u Bromberga, mj. editore Milosza / mimo
to znovu Kyberliada, Hvězdné deníky, Deník nalezený ve vaně a
Keter - u Alby.

Bromberg vydal kromě toho " Povídky o pilotu Pirxovi " a " Sola-
ris " a kromě toho připravuje vydání dalších Lemových knih, me-
zi nimi i v Polsku dosud nepublikovaná díla " Mír na Zemi " a
" Fiesko ".

V Holandsku byl zatím Lem vydáván v serii SF nakladem Het Spectrum / Solaris znovu vydána v roce 1984 jako "Golden Classic" / a u Luitingha "Eden" "Nepřemožitelný" "Katar" "Povídky o piloti Pirxovi" "Futurologický kongres" a "Kyberriáda".

Poněvadž knihy nezískaly v Holandsku potřebnou popularitu, další Lemova díla už nejsou vydávána.

Některé romány vyšly v seriích SF rovněž v Portugalsku, mezi nimi Solaris, Nepřemožitelný, Deník nalezený ve vaně, Návrat z hvězd a Pánův hlas.

Ve Francii vyšlo mnoho Lemových knih, aniž by vzbudily větší ohlas. Francouzi totiž - kromě vlastní - preferují SF ve stylu angloamerickém. Ačkoliv se v časopisech objevují pozitivní recenze na Lemovo téma, zůstává on sám jako spisovatel málo známý.

Již v padesátých letech byl v posvětné serii SF Anticipation vydán román Astronauti / pod názvem Feu Venus / později vyšly tři jeho knihy u Denoële / Kyberriáda, Solaris a výbor povídek /.

V sedmdesátých letech nejprve R. Leffont publikoval "Nepřemožitelného" v exkluzivním vydání / ve třpytivé, stříbrné obálce knížka vyšla rovněž v serii Presses Pocket / . Hlavním vydavatelem se později stal Odmann - Levy / serie "Dimensions" / . U něj vyšly tituly "Deník nalezený ve vaně", "Futurologický kongres", Keter, Ze vzpomínek Ijona Tichého, Maska / výbor povídek / a Mír na Zemi. Nakladem vydavatelství Denoël vyšly částečně v nových překladech Kyberriáda, Hvězdné deníky a rovněž Pánův hlas.

V Itálii pak byly vydány knihy Solaris, Nepřemožitelný / dokonce několikrát / dál "Návrat z hvězd" u Garzantiho / nezískajíc uznání čtenářů, což způsobilo, že od záměru publikovat další knihy bylo upuštěno /.

"Futurologický kongres", "Povídky o pilotu Pirxovi" a "Eden" v Editorii Riuniti, kde vyšla rovněž "dokonalá prázdnota". V Rusconi Libri byla vydána roku 1984 kniha "Vyšetřování", která ze všech Lemových výtvorů publikovaných v Itálii získala největší vzhles.

Možná proto, že se její poněkud mystické ladění "trefile" do vkusu italských čtenářů / během několika měsíců vyšlo již druhé vydání /.

Jestliže však nebudeme brát na zřetel vyjimečné postavení Lemovo a částečně i Strugeckých a Nesvadby je třeba znovu konstatovat, že SF ze socialistických zemí je v západní Evropě téměř neznámé. Chybějí jak recenze na její téma, tak i úsilí přiblížit ji čtenářovi. Převážná část produkce SF ze socialistických zemí je příliš odlišná od SF západní Evropy, příliš neobvyklá na to, aby mohla být západními vydavateli a čtenáři přijata.

Je ale rovněž možno souhlasit s tvrzením, že z větší části je příliš neivní, než by mohla vzbudit jejích zájem.

Zdá se, že pouze nepočetné antologie poskytují autorům ze socialistických zemí šanci proniknout na čtenářský trh společně se známými americkými autory, jak to například praktikuje ve svých elmenších Wolfgang Jeschke / vydavatelství Heyne /.

přeložil

- JF -

Z A JANUSZEM ZAJDELEM

Tato zpráva je téměř letitá. Od Zajdelovy smrti uplynulo již jeden a půl roku. Přesto jsme se nakonec rozhodli zprávu otisknout ji - jednak pro ty, kteří se o této smutné události dosud nedozvěděli, jednak z piety.

Nabízíme vám tedy překlad nekrologu z Fantastyky a dva koncepty knih, které J. Zajdel zamýšlel napsat. Možná, že mezi čtenáři a pisateli se najde někdo, kdo se pokusí jeho záměr uskutečnit.

Nevyznám se v právních aspektech této záležitosti a nevím ani, zda je něco takového ve shodě se zaběhnutými zvyklostmi. Věřím však pevně, že J. Zajdel sám by byl potěšen kdyby jeho knihy přece jen vznikly.

Který z velkých duchů by se zlobil na toho, kdo pokračuje v jeho práci ?

A pokud by byly napsány dobře, byl by potěšen dvojnásob, který z konceptů dvou nenapsaných knih leží před námi jako výzva. Najde se někdo, kdo ji přijme ?

Janusz Zajdel už nežije

Těžko uvěřit těmto slovům. Odešel jeden z čelních představitelů poválečné vědecké fantastiky v Polsku. Odešel plný tvůrčích sil, ve věku 47 let.

Ještě nedávno, před pár měsíci, během rozhovoru pro tisk ve Strašově, během každoročních "Dnů Fantastyky" sprádel ambiciozní plány do budoucnosti, nepodává se hrozbě nerůstající choroby, i když věděl, že se mu píše stále obtížněji, stále tížeji udržel ve stisknuté dlaní pero.

Všichni jsme si oddechli úlevou, když věcným, klidným hlasem vysvětloval: "Pokud mám hovořit o svých dalších záměrech, pak musím říci, že během půl roku by měla vyjít má nová kniha, při jejímž psaní jsem měl asi půlroční přestávku. Později by se mělo objevit několik dalších prací vydaných v nevelkých odstupech".

Což jsme si tehdy mohli připustit, že to bude jeden z jeho posledních veřejných projevů? Máme v redakci magnetofonovou pásku s tímto rozhovorem. Slyšíc ji znovu, po mnohé týdnech, nemohu pochopit, že hlas spisovatele Janusze Zajdela nás bude doprovázet už jen z archivních nahrávek.

Mezi námi však zůstaly jeho knihy, ze kterých vystupuje portrét spisovatele humanisty, upřímného člověka, živě reagujícího na bolest, křivdu, nespravedlnost, citlivého člověka, vědce, dělícího svůj čas mezi práci vědeckou a literární. Jméno Janusze Zajdela je tak jednoznačně spojeno s polskou science - fiction a ani se nechce věřit, že autor 12 povídkových sbírek a 7 románů, zařazený vedle Stanisława Lema, Adama Hollana, Konrada Fialkovského, Kryštofa Borunia a Andreje Trepky k nestorům polské vědecko-fantastické literatury začínal ve zcela jiném oboru, a to jako absolvent matematicko-fyzikální fakulty na varšavské univerzitě. Řadu let pracoval v Ústřední laboratoři radio-logické ochrany. Byl specialistou oboru jaderné fyziky, autorem mnoha populárně-vědeckých článků a knih. Zabýval se otázkami spojenými s bezpečností jaderné energetiky a ochranou před ionizujícím zářením.

"Studium fyziky mi umožnilo pochopit strukturu a metody vědy, naučilo mne preciznímu myšlení, což by mi jistě nedalo studium humanitního směru", řekl o sobě v interview na stránkách Fantastyky číslo 7/83. "Právě tato přesnost mě přiměla k dalšímu hledání ve filosofických a sociologických vědách. Myslím si zase naopak, že každý humanista by měl alespoň zběžně znát technické vědy".

Jako spisovatel SF debutoval v roce 1961 povídkou uveřejněnou na stránkách časopisu Mladý technik. Od té doby uplynulo více jak 25 let, ale nesmíme zapomenout, že

počátkem 60. let nastal velký zlom poválečné historie science-fiction. Současně se zrodem sociologické prózy, kterou potvrdil nebylý vydavatelský úspěch Stanisława Lema / v roce 1961 byly vydány knihy Solaris, Deník nalezený ve vaně, Návrat z hvězd a Kniha robotů/.

Janusz Zajdel, hledající vlastní literární formu, napsal další práce, které později společně vyšly jako autorská prvotina "Jad mantezji" v roce 1965 na stránkách časopisů Horizont techniky, Panoramy a Mladého technika. Svá díla vydává v edici "Naše knihovna" vedené Zbigniewem Przyrowskim. Zanedlouho poté vydává další povídkové sbírky Průchod přes zrcadlo /1975/, Iluzi /1976/, knihy pro mládež "Lalende 21 185" /1966, Právo ne návrat /1975/.

Je faktem, že to byla ještě literatura příliš tradiční, a to jak ve smyslu formálním, tak i tematickém. Byla ovšem uvolněně živá; vzrušujícími zápletkami po vzoru kriminálního žánru. Opíral se o vědecké poznatky, které pak literárně rozvíjel. Je však nutné přiznat, že své práce nestavěl na vynálezech, ale na způsobech reakce člověka, jeho emocionálním pohledu na svět, prožívání rozkoše, nenávisti, tlumočící, že není naděje k činnosti. Později se začal zabývat odlišným druhem SF. V tomto období napsal knihu Cylinder van Troffa / česky Vynález profesora van Troffa, MF 1984/. V této době již získává popularitu i ze hranicemi vlasti. Jeho díla jsou překládána do češtiny, ruštiny, němčiny a bulharštiny. V dalších povídkových sbírkách a románech z osmdesátých let / Fénix-1981, Dáblův ohon-1982, Limes inferior-1982, Východ ze stínu-1983, Celá pravda o planetě Ksi-1983, Ráj-1984/ podává vizi společnosti budoucnosti na jednotlivých lidských osudech.

Janusz Zajdel se stal uznávaným představitelem sociologické větve science-fiction. V jeho šlépějích kráčí další mladí autoři: Marek Orasmus, Maciej Parowski, Rafal Ziemkiewicz - dále hledají rovnováhu vědecké fantastiky a hlavním proudem literatury.

Popularita tohoto spisovatele roste rok od roku. Jeho povídky se objevily ve všech polských antologiích SF. Přední nakladatelství v Sovětském svazu mají v úmyslu vydat jeho román Vynález profesora van Troffa a další jeho povídky má vydat časopis Technika mládeži, která vychází v obrovském nákladu.

Janusz Zajdel je laureátem ceny Mladého technika, ceny ministerstva kultury a umění /za román Vynález profesora van Troffa/, literární ceny Fantastyky za knihu Východ ze stínu, ceny polského svazu přátel SF /Limes

inferior/ a ceny polského fandomu. Autoři science-fiction v Polsku si jej zvolili jako svého zástupce do mezinárodní organizace profesionálních autorů SF /The International Science Fiction Association of Professionals - WSF/. A právě tehdy, na vrcholu slávy, jej plného tvůrčích sil přepadává těžká choroba. Na posledním sjezdu profesionálů /WSF/ v italském Fananu se již ani nezapojoval do diskuse. Ztrácel síly každým dnem, bojoval se zákeřnou chorobou s nadlidským úsilím, do posledních chvil se snažil být při vědomí.

Dne 19. července 1985 Janusz Zajdel zemřel. Na Euroconu 1986 v jugoslávském Zagrebu mu byla in memoriam udělena Cena SESF /evropské společnosti SF/.

Cest jeho památce.

Podle polského časopisu Fantastyka
přeložil Vladimír Šamšula.

RESIDUUM

Už velmi dlouhý čas je ostrov oddělen od zbytku světa. V prvních dnech globálního konfliktu odtud odletěla všechna letadla, odpluly všechny větší lodě, schopné dosáhnout vzdáleného pobřeží kontinentu. Nikdy se nevrátily. Umlkly komunikační satelity, radiové i televizní stanice přestaly vysílat pořady.

Obyvatelé Ostrova se mohli pouze domýšlet strašné pravdy, lidstvo přestalo existovat, pouze oni, zvláštní náhodou na dalekém zapomenutém Ostrově daleko od center civilizace přežili.

Dvážlivci, kteří se pokusili opustit Ostrov na malých lodích nikdy nedopluli ke kontinentu-bud zmizeli beze stop, nebo se vraceli, když je opustila odvaha.

Život Ostrova-odkázaného na vlastní zásoby a schopnosti obyvatel-se postupně utvořil do podoby šťastné utopie.

Psychický otřes, vyvolaný vědomím záhuby světa nadlouho uhnul klony k mezilidským konfliktům.

Člověk se stal pro člověka hodnotou, každý je každému potřebný. Ostrov sice ještě žije dávnými obyčeji, ale postupně se zlepšují mezilidské vztahy, kvete blahobyt, všechno směřuje k uspokojení lidských potřeb.

Samozejmě-na Ostrově není možno vyrobit cokoli, ale ukazuje se, že jak mnoho věcí dávného světa bylo zbytečným luxusem, potřebou uměle vyvolanou u konzumentů. Mladý obyvatel Ostrova A. zpozoruje určité symptomy otřesu na Ostrově. "Cosi" antagonizuje lidi, objevují se dosud neznámé společenské jevy, počátky něčeho zlého. A zjistí, že zdrojem zla jsou určité osoby, objevující se a znovu mizící uprostřed davu ostatních obyvatel. Pokusí se rozřešit záhadu-připisuje rodící se zlo "nečistým silám" akci "Setene", který nemůže strpět, že jeho plány na zničení lidstva, které uskutečňoval po celé historické věky selhal.

A se stane objektem vtipů, jeho svérázný manicheismus je známými považován za mentální eberaci-avšak on sám nechází stále více důvodů důkazů činnosti "dávle" v životě Ostrova. Jestliže neexistuje svět mimo Ostrov-kdo jiný než Saten může být zdrojem zla, zesehujícího jeho obyvatele.

Svět ovšem i nadále existuje, lidstvo přežilo konflikt. Jedna z bojujících stran však zcela ovládla svého soupeře a nastolila na Zemi Jednotlivý led -, Jednotlivou pevninu.

B. je jedním z těch, kteří byli vysláni na Ostrov za účelem vykonání speciálního úkolu. Po příchodu je šokován

obrazem světa, diametrálně odlišného od toho, který zná. Ale vědomí povinnosti mu přikazuje zahájit akce.

C. je mladý vědec, pověřený sledováním průběhu experimentu "Ostrov". Odhaluje činnost B., která směřuje k narušení průběhu experimentu, zfalšování jeho výsledků.

Experiment "Ostrov" zahájený ve chvíli ovládnutí Země představiteli Jednolitě pevniny má za cíl dokázat, že existence svéprávného, demokratického společenství, bez nezbytných omezení je utopie, výmysl řečníků starého Pořádku. Ostrov byl izolován od světa a u jeho obyvatel bylo záměrně vytvořeno přesvědčení o tom, že jsou jediní obyvatelé planety. Experiment prováděný za těchto podmínek má potvrdit oprávněnost metod řízení, uplstonovaných vůči celému zbytku světa. Ostrov je poslední enklávou, rezervací starého pořádku v oceánu Jednolitého Ladu zbytku světa.

Experiment se však začíná příliš protahovat-tak aspoň soudí teoretici, kteří od experimentu očekávali potvrzení svých myšlenek. Experimentátoři pečlivě zachovávají podmínky pokusu, výsledky však nesvědčují tomu, že utopie Ostrova projevuje neočekávanou stabilitu.

Teoretici jsou nespokojeni a v duchu se hněvají na experimentátory, někteří se na ně pokoušejí vyvíjet nátlak, aby výsledky začaly potvrzovat teorii o nemožnosti Utopie.

Bude však prospěšnější, jestliže negativní výsledky vzejdou od samotných experimentátorů. Proto jsou na Ostrov vysíláni agenti se speciálními úkoly, kteří mají směřnit běh věcí patřičným směrem.

A. obyvatel ostrova, který je příliš všetečný, mizí ze záhadných okolností.

B. odhalený dělá všechno proto, aby se nemusel vrátit do Vnějšího světa, poněvadž život na Ostrově je pro něj nesrovnatelně lepší. Horlivě vydává jiné agenty, spolupracuje s C.

C. dospívá k závěru, že v otevřené konfrontaci s teoretiky nemůže zvítězit. Aby zachránil experiment a získal věcné výsledky, pravdivou odpověď na možnost existence utopie C musí neutralizovat činnost agentů a podávat hlášení o situaci na Ostrově tak, jako by neexistovali.

Vůdce je netrpělivý, obviňuje šéfa tajných služeb z neochopnosti jeho lidí. Hlášení z rezervace jsou stále pozitivní-tedy negativní pro ty, kteří chtějí prokázat oprávněnost svých oligarchických metod vlády.

A. odsunutý z Ostrova se setkává se světem, o jehož neexistenci byl plně přesvědčen. Připadá si jako lamě pozorující peklo. Jenom to zachraňuje jeho hypotézu

o činnosti ďábelských sil na Ostrově- a na tuto hypotézu ořivyl už obsesivně. Vůdce, nespokojený s průběhem situace vydává rozkaz výsadečným jednotkám. Podepisuje rozhodnutí o likvidaci experimentu. Obyvatel Ostrova je třeba izolovat aby nepřekáželi zájmům společnosti. Vědce-experimentátory rovněž.

Zajdel Tykadla

Do normálního běhu světa s jeho každodenními problémy, olegami sociálními i mezilidskými konflikty vstupuje činitel vnějšího původu. Masová média se o tom nezminují, avšak značná část obyvatelstva Země si je vědoma faktu, že na planetu pronikli agenti jiné civilizace. Lépe informovaní však vědí, že o zemi se zajímají hned dvě civilizace. Jaké jsou jejich cíle si lze jen domýšlet. Říká se například, že ve hře je ovládnutí slunečního systému, který se nachází přibližně uprostřed cesty mezi dvěma jinými civilizacemi. Neexistuje však žádná jistota kromě toho, že mezi lidstvo infiltroval už značný počet agentů obou rivalizujících sil o tolik pokročilejších než lidstvo, že jeho existenci ani neberou na vědomí. Je nutné předpokládat, že pozemská civilizace nebude schopna ochránit svoji suverenitu a snad ani existenci, jestliže některá z cizích sil /nebo ještě hůře-obě/ se budou chtít zmocnit planetární soustavy a využít ji jako obranné základny nebo východiště k útoku. Spekulace na téma existence a cílů obou cizích sil nejsou hlavním námětem knihy. Popisuje spíše obrez situace v lidském společenství, které se ocitá tváří v tvář sice nepozorovatelné, ale zjevné infiltraci cizinců.

Je třeba upřesnit, že jedni i druzí využívají ve svých výzvědně-diverzních akcích výlučně agenty-lidi naverbované ke spolupráci a placené poskytováním vymožeností, které jsou v mezích naší vědy a techniky nedostupné /na př. prostředky omlézující, prodlužující život, obnovující mužskost, stimulatory slasti a neobvyklých pocitů, zbraně a technická zařízení atd./

Cizinci, kteří se pravděpodobně značně odlišují od lidí jsou nuceni využívat služeb agentů a mezi lidmi se vždy nejdou jedinci, ochotní za petličnou odměnu spolupracovat s kýmkoliv bez ohledu na to, že mohou ohrozit celé lidstvo. Román zobrazuje na pozadí společenství jednotlivé osoby a jejich motivaci, ať už působí ve prospěch Cizinců, nebo proti nim. Někteří se například domnívají, že je nutné podporovat ty, kteří jsou morálně lepší a nepomocí tomu, aby právě oni ovládli Zemi po-

posledním boji. Jiní neproti tomu soudí, že je nezbytné přidat se k silnější straně, poněvadž obvykle nevítězí lepší, ale silnější - a je dobré včas si získat přízeň pozdějšího vítěze. Další pak tvrdí, že řídit se takovými kritérii je marné, je třeba využít těch, kteří lépe platí, poněvadž dny delšího života jsou sečteny - Pozemšťané nemají šanci přežít konflikt dvou mocí, odehrávající se nad jejich hlavami. Proto je třeba využít, co se dá. Jen nepočtená skupinka idealistů soudí, že je nutné bojovat proti jednomu i druhému a ztěžovat jejich akce. Většina však soudí, že odpor je marný. I kontraspionážní služby jsou bezmocné vůči technickým prostředkům, kterými jsou vybaveni agenti cizinců, kteří navíc pronikl i do jejich sítí. Román se zaměřuje na problémy osob a jejich motivech, představuje jedince s různými náhledy a praktickými postoji vůči problému hypotetického ohrožení lidstva.

Z N A Š I C H Ř A D

Ž e b r á k

Hustě sněžilo a tečkovaná opona padala a padala. Skrze bílý závěs nebylo téměř vůbec vidět. Chata manželů Collinsových se stále více zmenšovala a zanikala v tiše padající bělobě.

"Sakra", zaklel Ted, "při tomhle mizerném počasí se nedostanu ani do vesnice nekoupit."

"Ale, prosím tě," přerušila ho nevrle žena skloněná nad módním časopisem, "vždyť zásoby jídla nám vydrží nejméně týden. Nemusíš se obávat. Ve sklepě je ještě dost konzerv, takže v nejhorším případě sáhneme do železných zásob. A mimo to, tehle chumelenice nepotrvá déle než tři dny. Chceš se vsadit?"

Ze všeho nejméně potřeboval právě tyto logické litanie. Chtěl souhlas, o ten mu přece šlo, a ne nějaké klábosení, které v podstatě odporovalo tomu, co právě řekl, i když bylo pravdivé.

"Myslíš?" zabručel manžel a teď už o poznání méně hlasitě dodal: "Jako vždy ti musím dát za pravdu, Joan." A udělal to, co dělával vždycky. Objal ji kolem ramen a zašeptal: "Je to však stejně smůla, že takhle sněží. Chtěli jsme chodit po horách, ale v téhle psotě bych nevyšel, i kdybych měl umřít hladu."

Joan se zedívala kamsi mimo něj. "No, vidíš, Tede. A on je venku. Někde se krčí pod smrčkem nebo dríme pod vyvráteným peřezem"

"A ty na to musíš stále myslet, víd? Chceš tak žít, tak se tak žije. Co nám je po tom, co nám je po nějakém mrzákovi."

"Naříkej mu tak, víš, že to nemám ráda."

"Je to žebrák, který loudí kdekdo. Nedávno jsem jej potkal, když jsem jel do vesnice pro tapety. Dřepěl v zástině u vřesoviště a vypadalo to jako bych já nepotkal jeho, ale on čekal na mne."

"Je to nešťastný člověk, Tede. Je sám a jen zázrakem pokřždě přečká zimu. Tuhle převou pekelnou ohňskou zimu."

Muž sevřel v zubech zapálenou cigaretu, vyfoukl nasem dým jako poutový drak a obrátil se k ženě. "Ano, nemá nikoho, ale je v něm něco podivného. Něco, něco, co

se dá těžko vyjádřit. Víš, jak jsem tam venku seděl v autě, díval jsem se do jeho očí. To nebyly oči podivína, semotáře, který prosí o almužnu. Ten člověk svým pohledem nežádal, ale rozkazoval."

"Nepřeháněj." "Ne, určitě nepřeháním. Tenkrát mi přeběhl mráz po zádech. Vypadalo to jakoby mu bylo pět dolarů málo, jakoby chtěl přinejmenším můj kabát, čepici nebo cokoli jiného." Joan zpozorněle a zvedle pomalu hlavu. "Je stejně divné, že většinu času tráví v lese. Nechtěla bych na něj narezit. Je mi ho líto, ale zároveň se ho bojím. Nikoho nemá rád a snad právě proto je divný. Semota jej poznamenala a možná, že to už ani není člověk..." "Něco v tom bude, protože pokaždé když narezím na jeho ston, dlouhou hlubokou rýhu, kterou lemuji otisky jedné jediné ruky - pokaždé mne zemrazí. Jako kdyby přede mnou utíkal a zároveň mne k sobě zval." "Bojí se lidí, Tede." "Jeho stopy zprevidla vedou k vesnici, protože tam je jeho obživa. Musí z něčeho žít. Zrovne tak jako my, Joan, a jestli tahle sněhová vánice nepřestane, tak se budem živit kořínky jako on," zašklebil se muž.

"Stím nepočítel, jídla je tu dost a topit máme také čím. Budeme si tu žít jako králi." "Rád se svěřím do tvých rukou, ale do vesnice bych měl stejně zajet, protože maso nebudeš mít na čem ohřát. Dochází nám plyn a baterie do televize začínají vynechávat. Včera se na to nedalo dívat. Troška petroleje by také neuškodila. A abych nezapomněl, ty tepety, co se ti tak líbily, by bylo třeba také něčím přilepit. A při tomhle počasí by se mi to báječně dělalo." Věděle, že má muže, který je paličatý jako kozel a když si něco umíní, je zbytečné ho od toho zražovat. Co na tom, ať si jede. Pokrčila jen rameny a pokračovala ve čtení, předstírajíce nevšední zájem. Ted poznal, že se uchýlila ke své typicky ženské zbraně a v tomto případě bylo nejlepší ji nechat. Hledina se uklidní a potom začne mluvit o něčem úplně jiném. Tyhle situace nebyly u Colinových časté, ale když už přišly, oba věděli jak je řešit. Venku stále hustě sněžilo, pedel sníh a odněkud shůry poletovaly sněžné jiskřivé hvězdy. Muž si oblékl těžký zimník a vyšel ven. Podle světla bylo hodně po poledni a proto vyrazil ostrou chůzí k vesnici, "Kam jdeš?" vykřikla na něho Joan z okna. "Jen k sedmé záročně. Chci vědět jestli se tam dá projet, bývalí tam největší závěje!" Hledina se uklidnila, pomyslel si muž a pomalu mizel ve vířivých vločkách. Místo, kde se chtěl podívat, bylo dost daleko a poprvé v životě si přál, aby narezil na otisky dlaní beznohého muže, který měl

prochozený celý les a určitě věděl, zda u sedmé tátočiny se dá projet vozem. Nechtělo se mu trmáčet pěšky napadeným sněhem, ale než by nečinně seděl doma, to se raději tou bílou záplavou prokouše. Zarádoval se, když uviděl čerstvou nezasněženou rýhu, vedle níž se s neměnnou pravidelností, objevovaly otisky pravé ruky. Ihned sešel z cesty a přidal do kroku, aby co nejdříve dostihl beznohého muže s jedinou rukou.

Když se Ted Collins nevrátil ani ze tři dny, Joan věděla, že nežije. Vycítila, že je konec. Uvědomila si to tek samozřejmě jako ten fakt, že stále padal sníh. Občas, přes poledne, sice vykouklo slunce, ale pak dál a dál, neslyšně a nehlučně uspával zemi drobounký prášek padající z tentelové šedi nebes. Za devět dnů ledového zkletí Joan Collinsová tušila, že dlouho nevydrží a bylo jí jasné, že musí s autem projet závějemí. Ve sklepě ji zbyly dvě konzervy, které však byly nafouklé jako ropuchy v obranném postavení. Paliva ubývalo a mráz začínal dotírat skrze stěny a dveře. Zůstane-li jen jeden den, nenajde už ani sílu otevřít garáž. Puť sebezáchovy zatlačil do pozadí i manželovu smrt. Až se sama sobě divila jak v téhle situaci uvažuje chladně a rozumně. Nyní nemyslela na Teda, vysilovalo by ji to - teď ji byla přednější záchrana vlastního života. A stále hustě sněžilo a ty sněhové vločky potichounku sklouzávaly po okenních tabulkách, usazovaly se na střeše, kupily se jedna na druhou a tiše, docela tichounce křupaly pod nohama. Bílá temnota útočila na chatu a zastírala mysl.

Joan některé pohyby vykonávala mechanicky. Předně se musí pořádně rozjet. Musí nabrat rychlost a snad se jí podaří projet závějemí. Určitě to půjde, ale musí mít rychlost a dobře zahřátý motor, aby nezůstale trčet někde na cestě. Odhrnula sníh před garáží a asi třicet yardů na silnici. Krev jí bušila ve spáncích. Jen neodpočívát, pořád něco dělat, říkala si polohlasem a jazykem si olizovala zpuštěné rty. Motor naskočil okamžitě a žena několikrát prošlápla plyn. Nechala jej tiše brumlat a zkontrolovala, zda utěsnila všechny okenice a dveře. Pak pomalu vyjela s černým volkswagenem před vrata a i ty pečlivě zabouchla. Měla strach, když nabírala rychlost. Třicet, čtyřicet. Vplula jako voďoměrka se svým broučkem do vln nepádaného sněhu. "Prokletě," zenaříkala, kousla se do rozbolelých rtů a potlačila slzy. Auto prudce zpomalilo, žene okamžitě podržila a sešlápla plyn na polovinu. Vůz se sunul nejistě dopředu. Ted se nesmí zastavit, jen to ne. Musím dál. Jen kupředu a neohlížet se a nepřemýšlet nad tím, co by se stálo, kdyby... Když se tohle sněžilo dostat do uneveného mozku, začala se usmívat

a tiše si zpívat. Jenže osud bývá k člověku někdy nespovedlivý. Náhle se volkswagen zastavil. Pravým kolem se zapíchl do příkopu naplněného sněhem a celý vůz se ponořil do bílého polštáře jako dítě před usnutím.

Stává se, že člověk uvažuje rychle. A tohle byl její případ. Zamkla auto a trpce se usmála svému počínání. V zápětí ji však tento úsměv změnil tvář v podivný škleb, zbytečně zamknutý vůz, se kterým stejně nikdo neodjede, zabeďná chata a klíče od ní v garáži. Rozplekala se. Musí jít, neustále jít a prošlapet si chodníček tou spoustou sněhu kolem sebe. Byla v polovině cesty a nutně si musela oddechnout. Jen na chvíli, pak zase půjde dál, jen krátký moment ...

Opět se začal k zemi snášet bílý déšť. Když se probudila, zdálo se jí, že jí někdo třásl. Rozhlédla se okolo, ale nikoho nespatriila. Blouzní a proto musí jít dál. Zvednout se ze země a jít. Jít! Zkřehlými prsty si pokoušela zapálit cigaretu. Krebička se zápalkami byla promočená. Zavzlykala a odhodila ji obloukem do závějí. Sirky se rozsypany blízko ní, do hluboké rýhy, jakoby tam někdo táhl pytel brembor a odstrkoval se jednou rukou. Když to uviděla, promnule si oči slepené slzami, snažila se otevřít otekla víčka a vykročila po této nabídnuté stezce do vesnice. Musím dál nebo zde zmrznu, ještě že jsem se probudila, opakovala si pro sebe a bořila se dál do čerstvého prašanu. Znovu se dostavila úneva, opět si dřepa a těžce sípala. Kdysi četla o tření sněhem. Vnořila prsty do mléčné záplavy a potom se dotkla tváří. Zrychlenými pohyby se marně pokoušela zahřát. Byla jí pořád větší zima. S vypětím zbytku sil zvedala noby a před očima jí ubíhaly otisky dlaní a roztaženými prsty. Sešla z cesty, ale co na tom, bude dřív ve vesnici ..., ve vesnici, tam je teplo, vždyť on zná cestu ..., zná, doveče ji, určitě ... jít, dál ... Roztažené prsty ..., sníh. Co krok, to dlan, co dlan, to menší a menší krok, a zase dlan a - krok - dlan - krok - dlan ... Hustě sněžilo a pedel bílý déšť. A hluboko v závějích se lehce plazila beznohá zrůda, lidská anomálie schopná neuvěřitelných věcí. Neomylně vedla lesem vysílenou ženu a dostala ji tam, kde obyčejní lidé projít nemohou. Hustě sněžilo a pedel sníh na teď už opět neporušený tenký led bezedného močálu, přes který se táhle šnůre otisků jedné jediné lidské ruky.

DĚTI TMY

1. V roce 1962 anglický astronom H. Shapley publikoval domněnku o možnosti života na vyhaslých hvězdách. Tato tělesa mají přechodné postavení mezi hvězdami a planetami, tvrdil Shapley, a proto útvary tohoto typu jsou ve vesmíru početné. Pohybují se po samostatných dráhách - ne rozdíl od planet, které jsou pouze souputníky svých hvězd. V oblasti Slunce zatím zřejmě nejsou, jinak by se projevil jejich gravitační vliv na oběžné dráhy našich vnějších planet.

Při určité hmotnosti takového tělesa by, podle Shapleyho, mohla nastat rovnováha mezi energií, kterou vydává, a energií, která vychází z jeho nitra. V takové situaci bude kůra tvrdá a voda na povrchu kapalná. Rozměry podobných těles by měly být přinejmenším desetkrát větší než Jupiter.

Shapley dokazoval, že na těchto vychladlých hvězdách jsou možné podmínky, příznivé pro vznik života. V nepřítomnosti slunečního záření se údajně mohou vyvíjet podivné organizmy. Neznají přirozené světlo blízké hvězdy, neznají své vlastního slunce. Jsou to v pravém slove smyslu děti tmy.

Obrovská přitažlivá síla na povrchu těchto černých ostrovů vesmíru však může ztížit vývoj života a zahnet jej do moří a oceánů.

Na závěr své práce Shapley napsal, že nejbližší život za hranicemi sluneční soustavy se zřejmě nenechází na planetě, obíhající kolem hvězdy, ale na některém z těchto osamělých poutníků vesmírem.

Shapleyova teorie zatím nebyla vědecky potvrzena...

2. Mimořádné zasedání astronomické sekce ČSAV končilo v bouřlivém ovzduší diskusí a vědeckých sporů. Co bylo příčinou jeho svolání?

Před třemi týdny ujistil pracovník hvězdárny na Ondřejově pozoruhodný úkaz. Zabýval se pozorováním poslední planety naší sluneční soustavy, planety Pluto, pohybující se až na vzdálené periférii planetárního systému. Tento astronom však postupně nacházel planetu Pluto v určitých diferencích od předpokládané trajektorie. Po několika měsících soustavného pozorování již nebylo pochyb. Pluto se pohyboval odlišně od dráhy předem vypočítané. Původ změny charakterizoval docent Fabián Dorotík, předseda astronomické sekce ČSAV, jednoznačně: Neznámé silové pole stahovalo planetu Pluto z její oběžné dráhy!

Na zasedání astronomické sekce ČSAV bylo vypracováno několik hypotéz o příčině tohoto jevu. Na základě známých časoprostorových údajů o nové trajektorii planety Pluto stanovili přední odborníci pomocí matematické metody GUHA /zkratka z anglického GENERAL UNARY HYPOTHESIS AU-TOMATON, t.j. automatické obecné uznání hypotézy/ následující hypotézy na vznik odchylky dráhy planety Pluto:

- směrový výron plynů mohutného výkonu z činné sopky,
- průchod dráhy planety mrakem mezihvězdného prachu,
- programovaný zásah cizí civilizace na bázi humanoidní,
- programovaný zásah cizí civilizace na bázi nehumanoidní,
- působení přibližujícího se neznámého objektu přírodní či umělé podstaty,
- mylný výpočet pracovníků hvězdárny.

Všechny hypotézy měly zhruba stejnou váhu a tak se astronomové a přízvění odborníci z jiných odvětví neshodli na žádné z nich. Z mimořádného zasedání astronomické sekce ČSAV byl vznesen požadavek nadvládní komisi pro meziplanetární a planetární výzkum-vyslat k planetě Pluto kosmickou loď za účelem objasnění vzniklé odchylky ...

Let byl povolen.

3. Nemodrslý kotouček se vznášel ve vesmírné černi okolního prostoru před přídí kosmické lodi CYKLUS.

"Vzdálenost 135 000 kilometrů", hlásil ing. Xaver Kotačka, belubní inženýr a navigátor v jedné osobě.

"Zahájit brzdění", ozval se RHDr. Josef Ptáček, CSc. pověřený funkcí velitele lodi. Hned poté navolil ing. Xaver Kotačka na klávesnici belubního terminálu příslušný program a vzápětí z bočních trysek lodi vyčlehly plameny hořící plazmy. CYKLUS se začal netáčet zády k planetě. Ze několik minut byl půlobrat dokončen. Nato začal pracovat pohonný agregát kosmické lodi, tentokrát proti směru letu. Brzdění zepočalo. "Co se děje, přistáváme?" V řídicí kabině lodi se objevil MUDr. Rostislav Chytrý, CSc. lékař výpravy. "Přiblížíme se do vzdálenosti 15 kilometrů nad povrch planety a pak ji různými směry obletíme. Uvidíme, kde něco objevíme,..." odpověděl RNDr. Josef Ptáček, CSc. Během přibližovacího manévru se nic mimořádného nepřiřhodilo. CYKLUS pak obletěl planetu po několika oběžných drahách, ale nic neobvyklého výzkumníci neobjevili. Po uplynutí osmačtyřiceti hodin místního času se z vygenerovaného souboru daly vyloučit tyto hypotézy:

- směrový výron plynů mohutného výkonu z činné sopky,
- průchod dráhy planety mraku mezihvězdného prachu,
- programovaný zásah cizí civilizace na bázi humanoidní,
- programovaný zásah cizí civilizace na bázi nehumanoidní.

Zbývalo tedy ověřit ještě dvě poslední hypotézy, z nichž jedna už musela být nutně pravdivá... Posádka kosmické lodi se z rozhodnutí velitele RNDr. Josefa Ptáčka, CSc. chystala prověřit jedinou pro ně přijatelnou hypotézu: - působení přibližujícího se neznámého objektu přírodní či umělé podstaty.

Pokud by se i tato hypotéza nepotvrdila, vrátile by se kosmická výprava s tímto výsledkem:

- mylný výpočet pracovníků hvězdárny.

4. "Ve vzdálenosti pěti světelných hodin signalizují radary neznámý objekt. Hmotnost 0,4 sluneční hmoty..." ing. Xeveru Kotečkovi vzrušením přeskočilo v hrdle. "Vypadá to, že jediná, pro nás ještě přijatelná hypotéza, se stává skutečností" dodal po chvíli. "Zřejmě ano," přidal se RNDr. Josef Ptáček, CSc., protože Neptun a Uran jsou zrovna na opačném konci sluneční soustavy. Na nich tedy odchylka dráhy působením námi objeveného tělesa nemohla být pozorována. "Objekt je velký, řádově bližší hvězdě než osmělé planetě, svítivost však nevyhovuje..." podotkl MUDr. Rostislav Chytrý, CSc. "Provedeme průzkum," rozhodl velitel lodi. Hned poté se trysky kosmické lodi CYKLUS rozeznávaly pravidelným staccatem plazmových hořáků. Vesmírní průzkumníci vyrezili v ústretu neznámému tělesu....

5. Uplynulo několik týdnů místního času a černý disk před příděl kosmické lodi už zastínoval značnou část galaxie. CYKLUS nahlížel stále se zužující spirále na přistání. "Atmosféra - nula, povrch - pevný, teplota -273°C, gravitace - 4 000G", informoval přítomné ing. Xever Kotečka. "Tedy podmínky pro přistání téměř ideální", doplnil velitel lodi RNDr. Josef Ptáček, CSc. "Alespoň si v přírodních podmínkách vyzkoušíme skafendry proti přetížení ..." ozval se lékař výpravy MUDr. Rostislav Chytrý, CSc. "Přistaneme Josef?" zeptal se nedočkavě ing. Xever Kotečka. "Přistaneme inženýre", odpověděl stejně nedočkavě velitel kosmické lodi. Hned poté vydal palubní inženýr a navigátor v jedné osobě příslušné pokyny prostřednictvím palubního terminálu navigačního systému. Trysky kosmické lodi se rozeznávaly velebným chorálem vířící plazmy. Mezitím, co se velitel a posádka kosmické lodi oblékali do skafandrů proti přetížení, zahájil CYKLUS přistávací manévry...

6. Radost nad šťastným přistáním na vyhaslé hvězdě, kterou právem objevitelů pojmenovali TERRA INCOGNITA, kalila jen malá nehoda, ke které během přistávacího manévru došlo. Vlivem obrovského přetížení, kterému byl CYKLUS po dosednutí na povrch vystaven, lze vysvětlit ten fakt, že

v důsledku narušení mezimolekulárních vazeb hmoty ochranného pancéře rakety, se CYKLUS po povrchu vyhaslé hvězdy prostě roztekl. Tři kosmičtí dobyvatelé tak rázem měli pevnou půdu pod nohama, aniž museli použít služeb přechodové kabiny ...

Obklonovalec je černá prázdnota okolního kosmického prostoru, zmírněná jen jasně zářícím pásem Mléčné dráhy nad hlavou. Vnější reproduktory přenášely dovnitř přilby skafandru naprosté, absolutní ticho venkovního prostředí. Termoelektrický systém jejich kosmických oděvů pracoval jen na neustálý výkon, teplota povrchu vyhaslé hvězdy byla opravdu 273°K. Zato agregát, odstraňující přitěžlivou sílu čtyřicetisíckrát větší, než je na Zemi, běžel na hranici svých možností. Kdyby vysedil třeba jen na zlomek sekundy Raději na to nemyslet... CYKLUS, rozteklý po povrchu hvězdy ve tvaru fólie silné tisícínou milimetr, předznamenával memento, které v sobě skrývalo gravitační síla vesmírného poutníka. Vzhledem k tomu, že bezprostřední okolí mělo zcela jasně isotropní charakter, vzhledal RNDr. Josef Ptáček, CSc. na tmavé obloze Polárku, kterou si zapamatoval ještě z dob svých studií a v nichž tři vykročili směrem, který by na Zemi představoval sever. Kráčeli v monotonním rytmu za sebou, jistíce se spojovacím lanem. Hodiny leč ubíhaly stále se nic nedělo ...

7. Po několika dnech neustálého pochodu, přerušovaného pravidelným odpočinkem, došlo k první události. V čele tříčlenného zástupu šel právě MUDr. Rostislav Chytrý, CSc., lékař výpravy. Už ani nesvítily čelním reflektorem, upevněným na přilbě skafandru, bylo by zbytečné. Na této hvězdě se nedalo ani zakopnout, tak ideálně rovný měla povrch. Na to si brzy zvykli

Náhle RNDr. Josef Ptáček, CSc., který kráčel na druhé pozici, tedy uprostřed mezi lékařem a palubním inženýrem, ucítil prudké šknutí lana. Rozsvítil reflektor, aby zjistil, proč se MUDr. Rostislav Chytrý, CSc. zastavil: "Stalo se ti něco?" otázel se před ním stojícího lékaře. "No... Je to divné ... Co to mohlo být?" zaslechl v reproduktoru příjemce hlas MUDr. Rostislava Chytrého, CSc. "Do něčeho jsem vrazil ... A pojednou tu nic není ..." jeho poslední slova dozněla již v úleku, protože pojednou se země pod nimi rozevřela a všichni tři, jistíce se navzájem spojovacím lanem, padeli, neznámo kam.

8. Tři kosmonauté českého původu: ing. Xaver Kotschka, RNDr. Josef Ptáček, CSc., MUDr. Rostislav Chytrý, CSc. pozvolna přicházeli k vědomí. K jejich sluchu doléhala prostřed-

nictvím reproduktorů, umístěných ve skafandru, jakási líbezná tklivá melodie, která v nich vyvolávala vzpomínky na radostné prožitky z dětství. Současně však jakoby je nutilo zůstat při vědomí a proniknout všemi smysly za hrenice svého okolí. Ač se nacházeli v naprosté tmě, poté, co zjistili, že reflektor ani jednoho z nich nefunguje, přesto měli velmi silný, až suggestivní pocit, že nejsou sami, že tam něco, nebo někdo, s nimi je. Pojednou vzdálená hudba ustala. Z reproduktorů všech tří se ozval ne lidský, avšak příjemně znějící sametový hlas. "Idbmscom-set, Sr641, sales." S napětím neslouchali, ani nehlesli. Neznámý pokračoval: "Onemark, item, dbkey, prod-specs, sls, ml-loop. ctrl, dmba ..."

Pak to v reproduktorech skafandrů zachrestilo, načež jiný, neznámý, o poznání samotážší hlas, pravil na pozadí šumu přijímačů: "Prokódovat vzorový program pre formátovanie." Naši zpozorněli. Toto už se jim zamlouvalo více, byť to nebylo ještě přesně ono. Z reproduktorů se ozval táhlý hvízd a první neznámý hlas se opět rozhovořil, nyní už plynulou češtinou: "Vítejte chlapi! Je to vpravdě historický okamžik, setkání zástupců dvou civilizací. My nemáme zrakový orgán, jaký jsme zjistili u vás. Celý život prožíváme v temnotách podzemí a tak jej ani nepotřebujeme a nepostrádáme. Proto vás tedy nemůžeme vidět. Ale díky našim processorům víme o vás všechny dostupné informace. Stačilo je magneticky sejmut z aktivních zón vašeho vědomí. Vy nás ovšem také nemůžete vidět, přesto, že máte oči, kterými vnímáte okolní svět jako určitý obrazový záznam na přesně vymezených frekvencích. Jednak proto, že je tme, jednak proto, že se neustále vlníme a jsme nekonsistentní. Na této hvězdě je to totiž jediná možná forma existence. S tím souvisí i to, že postrádám z vašeho hlediska t.zv. smysly, které nazýváte sluch, čich, hmat a chuť. My se o svém okolí žádným způsobem nepřesvědčujeme, ba ani je pořádně nevnímáme. K tomu nám slouží processory, díky nimž teď také spolu konverзуjeme, využívající přitom záznam vašeho vědomí. Nechci vás však zbytečně unavovat. Ve vedlejší místnosti pro vás processory připravily menší občerstvení, bohužel si však můžete posvítit pouze z reflektorů vašich skafandrů. Nyní, až zmizím, budou opět fungovat. Jak už jsem řekl, na naší vyhaslé hvězdě nemáme ani primární ani sekundární světelné zdroje. Tak, dobrou chuť!" Tři kosmonauté českého původu: ing. Xaver Kotečka, RNDr. Josef Ptáček, CSc. MUDr. Ros - tislav Chytrý, CSc. se odebrali do sousední místnosti, aby okusili dobrot, připravených jim temnějšími processory....

Opravdu jim chutnalo. Speciální beňky, neplněné umělé vyrobenými pokrmy a nápoji, se vkládaly do přechodové jednotky na břicho skafandru, po zasunutí vnější zátky se uvnitř automaticky degrevovaly a pak už zbývalo jen vstřebávat.

9. Tři kosmonauté českého původu: ing. Xaver Kotačka, RNDr. Josef Ptáček, CSc., MUDr. Rostislav Chytrý, CSc. spali, spali, aniž o tom věděli, již několik desítek hodin reletivního času. Nebyl to totiž spánek přirozený, jednalo se o útlum uměle nasezený mikroprocesorem. Během tohoto "spánku" byly třem našim vesmírným cestovatelům čistěny mozkové závity a snímány z nich informace, bit po bitu transformovány do centrální jednotky a tam pečlivě archivovány. A tak spali: ing. Xaver Kotačka, RNDr. Josef Ptáček, CSc., MUDr. Rostislav Chytrý, CSc. Spali spánkem srovnatelným, spánkem beze snů a bez duševní aktivity. A mezitím se o nich IDMSKLAK dověděl úplně všechno, do nejmenších podrobností, dokonce i takové věci, na které naši tři už dávno zapomněli, nebo což není úplně totéž zapomenout chtěli. IDMSKLAK hned na místě takto vyzískané informace třídil dle kódu významnosti a okamžitě zpracovával to, co jej zajímalo. Konečně celý proces skončil. V archivu centrální jednotky se objevily zbrusu nové soubory informací, označené: ing. XAVER Kotačka, - kopie

MUDr. Rostislav Chytrý, CSc. - kopie

RNDr. Josef Ptáček, CSc., - kopie

Díky nepozornosti centrálního processoru, vzniklé v důsledku impulsního výpadku všech okruhů energií, však došlo při zeřazení bublinkových pamětí bohužel k určité chybě. Omylem bylo provedeno nesprávné přiřazení pamětí ing. Xavera Kotačky na jmenovku RNDr. Josefa Ptáčka, CSc. a naopak. Pouze MUDr. Rostislava Chytrého, CSc. přiřadili správně.

10. "Klapy, klapy, klap-IDMSKLAK" ozývalo se stále z reproduktorů, umístěných ve skafandrech třech našich kosmonautů. Pozvolně se začali probouzet: ing. Xaver Kotačka, RNDr. Josef Ptáček, CSc., MUDr. Rostislav Chytrý, CSc. Do jejich bubínků, třmínků a kvedlinek znovu zabušilo výrazně: "Klapy, klapy, klap - IDMSKLAK." Tímto jemným zůsobem byli všichni tři přiváděni k vědomí. Náhle se země pod nimi otřásla několika silnými záchvěvy. "Zemetřesení ..." vykřikl ing. Xaver Kotačka. "Když už něco, tak hvězdotřesení", opevnil jej vzápětí RNDr. Josef Ptáček, CSc. Znovu došlo k několika otřesům, nyní už se chvěly i stěny místností. Vibrace nabývaly na intenzitě. Pojednou se zvenčí ozval táhlý hvizd, který reproduktory přenášely k ušním bubínkům kosmonautů jen s mírným nelineárním zkrělením. Pak to bouchlo "Ale, homo ..", ozvalo se z reproduktorů. A potom hned následovalo:

"Promiňte přátelé, neslýchaným způsobem jste byli zneužiti. IDMSKIAK je pohnán k zodpovědnosti na VSP-DOP-EKI. Teď budete přemístěni nulovým prostorem na své pracoviště. Pevně se držte a hop!" Zasyčelo to, jako když z pře-
huštěných pneumatik uniká vzduch. Temnota vyhaslé hvězdy
zmizela, zmizely i děti tmy - mikroprocessory, processory, obyvatelé tajemné hvězdy, s kterými se vůbec nestihli setkat. Zmizel i jejich nejvyšší představitel-IDMSKIAK. Nepostřehnutelný zlomek času jakoby existovalo nic. Pak se:ing.Xaver Kotačka, RNDr.Josef Ptáček,CSc., MUDr.Rostislav Chytrý,CSc. objevili ve svých pracovištích v Koněpruských pískovnách a nýtovnách, k.p. Koněprusy.

Vše by bylo zdánlivě v pořádku. Mechanismus odchylky Pluta se vysvětlil, kosmonauté se vrátili sice bez kosmické lodi, zato však s bohatými poznatky a zkušenostmi, které ihned předali akademii věd. Potvrdila se Shepleyova hypotéza o vyhaslých hvězdách. Nalezly jsme v nám dostupném vesmíru podobné bytosti jako jsme my - děti tmy.

Vše by tedy bylo ve zdánlivém pořádku. Jenže na vyhaslé hvězdě, nazvané TERRA INCOGNITA, existovaly tři dokonalé kopie, označené: ing.Xaver Kotačka

RNDr.Josef Ptáček,CSc.

MUDr.Rostislav Chytrý, CSc.,

z toho prvé dvě se zaměňnou jmenovkou.

Ale o tom až v příští povídce

HETERO TRANSPLANT

Jiří Mrve

"Každému člověku je dán klíč k nebeské
bráně, tentýž klíč otevírá brány pekel."

Indické přísloví

I.
Hideyaki probudil. Protřel si oči a podíval se na hodinky. Půl jedenácté. Teď už si to mohl dovolit - bylo to během posledních třech let snad poprvé, co se pořádně vyspal. Vstal z postele a otevřel okno, ohnivý sluneční kotouč stál vysoko nad horizontem a ozařoval svými oslnivými paprsky dalekou krajinu. Byl nádherný letní den. Hideyakiho tvář však byla zachmuřena, jeho zrak upoutaly trosky domu stojící opodál. Z horních pater zbyla jen jedna ohořelá stěna. Všechno bylo zničeno. Co neroztrhaly bomby, pohltil požár. Psal se rok 1945 a Japonsko stále ještě pokračovalo v nesmyslné válce...
Muž zdvhl okno a posadil se ke svému pracovnímu stolu. Náhle byl ve zcele jiném světě - zmizela válka, zmizelo všechno kolem něj. Připadlo mu to jako krásný sen, ze kterého musí každou chvíli probudnout.
Tak přeci jen jsem to dokázal! Je vysoce pravděpodobné, že to bude fungovat, ale musí se ještě ověřit na klinice. Tehdy před desíti lety jsem se dostal do slepé uličky. Transplantace šle provádět bez přítomnosti imunologické reakce...ale zato celková imunita organismu klesla natolik, že organismus nebyl s to čelit vnější infekci. Až konečně teď jsem našel způsob. Bezpečný způsob. A mohl jsem ho mít ještě dříve nebýt téhle prokleté války a tedy té díry, kterou jsem zaměnil za universitní laboratoř! Ale Američané zde za celou válku bombardovali jen asi dvakrát...
Hideyakiho vyrušilo ze vzpomínek zaklepaní. "Kdo je?"
"To jsem já, profesore. Domovník." Hideyaki otočil klíčem.
"Už jsem se bál, profesore, že se vám něco stalo! Vždyť už jste skoro tři dny nevyšel z pokoje!" "Myslím, Fimune, že teď už to přestane. Už konečně nám to, na čem jsem dřel téměř třicet let..." Fimune na profesora nedůvěřivě pohlédl a v očích mu visel otazník. "Podívejte," řekl profesor, "pracuji na takovém preparátu. Od pradávna se vědci snažili přenášet orgány z jednoho člověka na druhého.

Odborně se tomu říká transplantace. Ale má to jeden háček. - tedy těch háčků je víc - ale tento je hlavní: Totiž příjemcův organismus darovaný orgán nepřijme, jednoduše jej odmítne. Lékaři tomu říkají imunologická reakce." Hideyaki vzal ze stolu nějakou lahvičku a podal ji domovníkovi. "Tedy v té lahvičce je preparát, kterým lze imunologickou reakci snížit na minimum, spolikuje-li se vhodným způsobem. Nezval jsem jej Heterotransplant. Dá se vyrobit poměrně snadno a v potřebném množství - na kterékoliv větší klinice." "Znamená to tedy," pravil Fimune, "že když mi například vypoví službu plíce a někdo druhý se zabije v autě nebo spáchá sebevraždu, tak mi můžete ty jeho plíce nasedit?" "Ano, za předpokladu, že nebudou poškozeny", pravil vážně profesor. "To je fantastické!" neubrnil se údivu domovník, "tím můžete zachránit tisíce lidí od jisté smrti" Profesor se usmíval. Věděl, že drží v rukou jeden z největších vynálezů dějin - objev, který bude lidem prodlužovat životy... "Fimune, musím okamžitě odjet do města. Ta má věc má ještě jeden menší háček - je třeba ji klinicky vyzkoušet. Podle předběžných výsledků, které vyplynuly z mých experimentů s bílými myškami, je sice všechno v nejjednodušším pořádku, ale je třeba si ještě ověřit některé detaily. V městské nemocnici mi dají všechny potřebné přístroje a zvířata k dispozici..." "Málem bych zapomněl," řekl domovník aniž spustil oči ze "zázračné" lahvičky, "přinesl jsem vám něco k jídlu! Vůbec se divím, že jste ještě neumřel hladem..." Teprve teď si Hideyaki všiml tašky, kterou Fimune položil na stůl. "Až budete, profesore, odjíždět, tak nezapomente zamknout a klíč mi nechat dole, budu vám krmit ty potvory!" Domovník ukázal na klec, ve které se vesele proháněly bílé myšky. Vědec se usmál, poděkoval za jídlo a za Fimunem se zavřely dveře. Poté vytáhnul ze skříně kufr, začal si balit své věci a po půlhodině již pečlivě zamykal svoji provizorní laboratoř.

II.

O dvě hodiny později ho již uspávaly monotónní nárazy kol o pražce. Vlak uháněl směrem k městu a Hideyakimu se před očima mimovolně odvíjel film myšlenek... Teď, když to konečně mám bude možné bez jakéhokoli rizika transplantovat orgány z jednoho člověka na druhého. Ta lahvička mohla spatřit světlo světa o nějaký ten rok dříve. Zcela jistě by tomu tak bylo, kdyby do toho nepřišla válka, tehle prokletá válka, která mi udělala škrt přes mé plány. Lékaři se mnohdy celé hodiny snaží na sále o zachráněni jednoho, jediného života - a teď ve válce se lidé vraždí vzájemně po tisících. Proč tomu tak vlastně je?

III.

Fimune právě usedl do křesla, aby si poslechnul z rádia nejnovější zprávy o průběhu bojů, když někdo zazvonil. Ze dveří stál nějaký muž s kufříkem, jaký nosívali diplomaté. Byl menší postavy, asi pětapadesátiletý s brýlemi a tlustými skly na očích. Mohl to být vědec. „Dobrý den, bydlí tady, prosím, v tomto domě profesor Hideyaki?“ Návštěva tohoto téměř opuštěného domu z jiného důvodu byla prakticky nemožná. „Jo, bydlí, ale teď tu zrovna není. Odcestoval...“ „A nevíte, kdy se vrátí?“ nevzdával se neznámý. „To nevím... počkejte... říkal, že přijede nejspíš pozítří... ano...“ nemáhal domovník svojí pamět, „teď si zcela jasně vzpomínám, že říkal pozítří - mám totiž zrovna osmého srpna narozeniny, tak si ten den pamatuju...“ Muž s tlustými skly byl zjevně zklamán. „To je svízel, to je svízel... potřeboval jsem s ním mluvit skrze jednu velmi náležitou věc, která nesnese odkladu...prekérní situace...“ „Ale, myslím, pane,“ pravil Fimune, „že vím, kde byste profesora Hideyakiho mohl zastihnout...“ „Ano?“ ožil návštěvník novou nadějí. „Profesor říkal něco, že jede ověřovat ten svůj lék - teď totiž objevil lék, či co - říkal, že s tím jede do nemocnice do Hirošimy - tam ho jistě zastihnete...“ „Děkuji vám mnohokrát - moc jste mi pomoh!“ pravil šťastně neznámý, otočil se a začal spěšně sbíhat po schodech, aby stihnul nejbližší vlak. „Ne shledanou!“ „Ne shledanou“ řekl Fimune na půl úst. Vlastně spíš sám pro sebe, protože neznámý ho už nemohl slyšet ani kdyby mluvil hodně hlasitě. Ve chvíli kdy usedl zpět do svého křesla, aby si doposlouchal nejnovější zprávy - bylo právě čtvrt na devět.

IV G A L E R I E

Gene Wolfe se narodil roku 1931. Psal od roku 1957, ale debutoval v tisku /Američané říkají "prodal první povídku"/ teprve roku 1965. Wolfe, ačkoliv vzděláním inženýr-mechanik vytvořil vlastní styl SF. Dnes je neobyčejně vysoce ocenován kritikou. Největší slávu mu přinesla série povídek "Book of the New Sun" /Kniha nového slunce/, která-zamýšlená původně jako trilogie-se nakonec rozrostla do pěti dílů.

Válka pod vánočním stromkem - Gene Wolfe

"Štědrý večer, veliteli Robine" řekl Kosmonaut. Radím vám jít na lůžko, nebo Mikuláš určitě nepřijde. Kosmonaut má pravdu, Robine- řekla matka. Je čas říct dobrou noc. Člepec v modrém pyžámku kývl hlavou, ale ze svého místa na koberci se nepohnul. Dej mi pusu, řekl Plyšový Medvídek. Směšně se kolébaje, obešel stromek a položil Robinovi tlapky na šíji. "Musíme jít do postýlky. Já jdu také." Přesně totéž opakoval každý večer. Robinova matka zakroutila hlavou. "Poslouchej je, Berto" řekla. "Podívej se na něho. Úplný malý kníže, obklopený dvorem. Bude si umět poradit až vyroste a nebude mít kolem sebe plastikové dvořany, kteří ho teď od rána do noci rozmazlují?" Berte, hospodynka-robot kývla svou téměř lidskou hlavou a postavila pohrabáč na místo. "Svatá pravda, jení Jacksonová. Máte úplnou pravdu. Beletka uchopila Robina za ruku, vytvářející s ním vzor arabesky. Teď už Robin vstal. Jeho gerda vytvořila šik a prezentovala zbran. Ale na druhé straně řekla Robinova matka-dětství je tak krátké." Berte znovu kývla hlavou. "Člověk je mladý pouze jednou, paní Jacksonová. Svatá pravda. Mohu požádat ty milé hračky, aby mi tu pomohly uklidit, až usne?" Kapitán gardistů zeslutoval stříbrnou ševlí. Nejvyšší Gardista udeřil do bubnu a zbytek gardy vytvořil špelír. "Míše spí s ním, řekla matka. "Míšu mohu uvolnit. Na práci je jich dost." Kosmonaut se dotkl přezky svého antigravitačního pásu a přesunul se do výšky čtyř stop jako remenatý balon, plný elegance. S Beletkou po levé straně a s Míšou po pravé, vykročil Robin ze gardisty. Robinova matka uhasila v popelníčku poslední cigaretu toho dne, pohlédla na Bertu a řekla: "Půjdu si také lehnout. Nemusíš mi pomáhat při toaletě. Postečí, když ráno uklidíš věci." Dobře paní. Je škoda, že pan Jackson není doma právě teď na Boží narození a když jste navíc těhotná. "Už jsem ti přece ří-

kala, že se za týden vrátí z Brazílie. Je to s tebou čím dál horší." Až manžel dostane výhodnější místo, porídíme si řidiče. Italského řidiče, který bude Italem se vším všudy." Kolébající se v bedrech vyšla z pokoje a Berta ji vyprovodila pohledem. - Do práce, lenoši! Popelníčky vyprázdnit do ohně, všechny věci na místa! Jdu si teď za svou prací a až se vrátím, musí zde být pořádek, nebo by se pár hraček mohlo náhodou pokazit! Podívala se, jak Písek vysypává obsah největšího popelníku mezi praskající polena, jak Kosmonaut vyletěl nahoru, aby poskládal čas pisy na kávovém stolku a na Baletku, která se chystala zametat před krbem. Pak poručila gardistům: Schovejte se do pouzder a odešle. V nejmenší ložnici ležel Plyšový Medvídek v Robinově objetí. - Buď z ticha - řekl Robin. - Jsem přece potichu - odpověděl Medvídek. - Pokaždé, když usínám, začneš pištět. - Ale vůbec ne! - Právě že ano. - A ne. - Ale ano. Občas přece také nemůžeš hned usnout - řekl Medvídek. - Zrovna dnes, řekl Robin. Medvídek vyklouzl z jeho objetí. - Podívám se, jestli padá sníh. Vyšplhal se z lůžka na otevřenou zásuvku a ze zásuvky na prádelník. Sníh paděl. - Ty snad nemáš pořádek v obvodech, řekl Robin. Jeho matka to občas říkala Bertě. Medvídek neodpověděl. Ach, Mišo, řekl Robin osnule. Já vím proč jsi takový zlý: Máš zítra narozeniny a myslíš si, že pro tebe nemám žádný dárek. "A máš?" zeptal se Medvídek. - Budu mít. Máma se mnou zítra půjde do sklepa. Neuplynulo ani půl minuty a Robinův dech se změnil v pravidelné oddechování spícího dítěte. Medvídek seděl na okraji prádelníku a díval se na chlapce. Náhle zašeptal: - Umím zpívat koledy. Byla to první slova, která před rokem promluvil na Robina. Rozpřáhl tlapy. "Tichá noc, svatá noc." Vzpoměl si na světélka na vánočním stromku a veselé plameny v krbu. Baletce rozhodně nebyla kloupá, jenom nemohl si vzpomenout na vhodný výraz. Seskočil do zásuvky na hromádku Robinových nátělníků, vyškrábal se na její okraj a měkce přistál na podlaze, pokryté tmavým kobercem. - Omezená, vzpoměl si náhle a řekl to nahlas. Baletka je omezená. Znovu přemýšlel o krbu a hned potom o Starých hračkách, hračkách, které měl Robin před příchodem Baletky a všech ostrtních. O Kostkách, o Panáčkovi, který jezdil na žlutém kole a o Hrajícím vlku. Dveře Robinova pokoje byly neopatrně pootvřené. Zůstávala tenká škvíra, kterou pronikalo světlo, aby se Robin potmě nebál. Medvídek ji každý večer neopatrně zužoval. Teď ji neochotně rozšířil. Vždyť Robin se už dávno neptal na své Staré Hračky... V salonu už mezitím Baletka rozestavila Gardisty a Kosmonauty tak jako předtím stál na římse krbu a dohlížel.

-Tři, čtyři můžeme poslat za regál-zavolal. Odtud uvidí leda houby s octem-zabručel Medvídek. Baletka vykroužíla piruetu a uklonila se.-Báli jsme se, že už nenájdeš, řekla. Postav je po jednom za nohy stolku na kávu, poradil jí. Musel jsem čekat, až usne. Teď poslouchejte Až zavolám:Do útoku!musíme se na ně vrhnout všichni současně. To je velmi důležité. Jestli bude čas, zkusíme to nejdříve procvičit-,já budu tlouct do bubnu-oznámil Nejvyšší Gardista.-Budeš bít do nepřítele, nebo jinek poputuješ do ohně, a my s tebou, poučil ho Medvídek. Robin se klouzel na klouzačce. Vymrštil nohy vzhůru-RRYMS- až pocítil chvění v celém těle. Zvedl hlavu a zjistil, že vůbec není na zamrzlé louži v perku. Ležel ve vlastní posteli, měsíc svítil přímo do okna, byl Štědrý večer-spíše už noc-brzy přijde Svätý Mikuláš. Nebo už přišel? Robin se snažil zaslechnout údery kopyt sobího spřežení na střeše. Neuslyšel však nic. Nestevil uši zvědav, jestli snad Svätý Mikuláš náhodou nechrouvá cukroví, které máme postavené na kemennou římsu krbu. Ale nikdo nechroupal ani nemlaskal. Odsunul tedy pokrývku a začal se pomalu spouštět z lůžka, až se chodidly dotkl podlahy. Do pokoje pronikala vůně stromku a ohně. Robin šel potichoučku po jejich stopách do haly. Svätý Mikuláš byl uvnitř, stál seknutý u stromčku! Robinovy oči se rozšiřovaly, byly stále větší a kulatější, tak kulaté, jako knoflíky pyžama. Svätý Mikuláš se vzpřímil a nebyl to Svätý Mikuláš, jenom Robinova máma v červeném županu, a tak směšně zafuněla, když se pokoušela postavit a opírala se přitom rukama o vlastní kolena, že si Robin musel dát ruku na ústa, aby nevyprskl smíchem. Ale Svätý Mikuláš tu přece jen musel být! Pod stromkem leželo plno hraček - nových hraček. Robinova matka sáhla na kemennou poličku pro cukroví, kousek ukousla a zapila mlékem ze sklenice. Nakonec se otočila, aby se vracela zpět do ložnice. Když procházela kolem něj, couvl do tmy svého pokoje. Když znovu vyhlédl zpoze výklenku, hrčky - Nové hračky- začínaly právě ožívat. Vstávaly, otřásaly se a rozhlížely se dokola. Možná proto, že byl Štědrý večer. Možná proto, že zář ohně zaktivizovala jejich obvody. Ať tak či onak, kleun se otřepal a protáhl. Hadrová penenka si uhlédla zástěrku /s vyšitým srdíčkem/ a Opička se dlouhým skokem zavěsila na druhou spodní větev stromku. Robin to všechno pozoroval. Medvídek, ukrytý za křeslem Robinova otce to pozoroval také. Kovbojové a Indiáni zvedali víka pouzder a Rytíř otevřel lepenkové dveře /které měly vypadat jako dřevěné/ ve stěně jiného pouzdra /které mělo vypadat jako kemenné/ díky čemuž mu přes rameno vyhlédl Drak - Do útoku, vykřikl Medvídek, do útoku!

Vyrezil znoze křesla po čtyřech jako opravdový medvěd, pohybující se toorně, ale velmi rychle. Doběhl ke klaunovi, udeřil ho tlapou do vypaseného břicha a povelil na zem. Pak ho zvedl vzhůru a tlačil směrem ke krbu. Baletka zařtočila první, ještě před Medvídkem, sérií rychlých úderů, ale Hadrová panenka se zdvihla ze země a vlekla ji k ohni. Poté, co uštědřil klaunovi druhý úder, spatřil Medvídek, jak dva Indiáni nesou do krbu gardistu-semotného Kapitána gardistů! Kapitánova šavle projela jedním z Indiánů jako máslem a musela poškodit nějaký obvod, neboť Indián se pohyboval jen velmi ztěžka. Přesto již ze chvíli Kapitán vzplanul: ohen stravoval jeho červenou uniformu, paže vztažené vzhůru připomínaly plamenné jazyky, černé oči blýskaly a rozsévaly jiskry, stříbřitý kov z něj stékal jako pot a tuhl v popelu pod poleny ohniště. Klaun se pokoušel s Medvídkem zápasit, ale Medvídek ho položil na lopatky. Kosmonaut peřl jako jestřáb na Opičku-chvíli zápasili na sedadle tříkolového vozítka. Drak zatěl zuby do Medvídkovy levé zadní tlapy. Osobodil se od něj jediným trhnutím. Kapitán planul a planul. Písek se ho pokusil vytéhnout, ale opice ho strčila do ohně. Medvídek si na chvíli vzpoměl na kluzké schody dolů, na hluboký, temný sklep, kde je plno různých úkrytů. Kdyby tam teď utekl a schoval se, Nové hračky by ho možná nikdy nenašly, možná by se o to ani nepokusily. Teprve Robin by ho po létech našel, pokrytého prachem. Baletka vykřikla vysokým, zřevným hlasem a Medvídek se obrátil přímo na Rytířův zdvižený meč. Když Robinova matka vstala z lůžka na den Božího narození, Robin už nespál. Seděl s kovboji pod stromečkem a díval se jak Indiáni tančí tanec přivolávající déšť. Opička mu seděla na rameni, Hadrová panenka /neprogramovaná podle záměru výrobce na iniciaci Robinovy sexuální výchovy/ na kolenou a Rytíř s Drakem u nohou. - Jak se ti líbí nové hračky od Svätého Mikuláše, Robine? - zeptala se. Jeden Indián nefunguje. Nestarej se, miláčku. Vyměníme ho. Musím ti teď říct něco důležitého. - Kde jsou staré hračky? zajímala se Berte. - Tomu se říká uklízený pokoj? - Robine, vždyť jsou to přece jenom hračky.... Robin pokýval hlavou, myslíc na něco jiného. Z kůlny právě vyběhlo červené tele a za ním jel na koni kovboj s lasem. Kam se poděly tamty staré hračky; paní Jacksonová? zeptala se Berte znova. Myslím, že jsou neprogramované na autodestrukci, odpověděla Robinova matka. Víš kde se vzaly tvoje nové hračky? Rytíř, Drak a Kovbojové? Čáry, máry a jsou tu. A tak je tomu i s lidmi. Pohlédl na ni polekanýma očima. A takhle kouzla se odehrají zanedlouho tedy, v našem domě.

R U R

SF čtu už nějakých pětadvacet let. Pamatuji si velmi dobře časy, kdy jsem si se svou zálibou připadal jako žijoucí rarita. Čas opouští trhnul a změněn svět. Záliba přerostla v lásku, která postupně stárle. A stará láska - navzdory přísloví - leckdy rezaví.

Když už v SF nevím kudy kam, když zahlcen průměrnou či podprůměrnou tvorbou ztrácím víru ve svébytnost a užitečnost tohoto literárního žánru, přečtu si něco jako tuhle miniaturní povídku. Mreky pochyb se rozplynou, otevře se výhled až k nejvzdálenějším obzorům.

Povídka G. Wollfeho je vpravdě mistrovská. Má v sobě něco, co ji odlišuje od tisíců povídek jiných. Pohádka? Také. Člověk si méně vzpomene na kouzelné scénky z loutkových filmů Hermíny Týrlové. Oživené hračky a užaslé oči dítěte, které sleduje z postýlky jejích noční rej. Jenom pohádka? Určitě ne. Můžeme dnes tvrdit, že podobné hračky nebude možno nikdy vyrobit? Tento problém přestává být problémem technickým a stává se problémem etickým, jako ostatně mnoho dnešních dilemat. Wollfeho povídka má psychologickou hloubku. Člověk, stejně jako lidstvo, je produktem své vlastní historie, svých osobních dějin. Kola lidských dějin se bohužel leckdy točí zpět. Někdy o celá desetiletí, někdy o celá staletí. Dnes je před námi hrozba návratu pohybu o miliony let...

Ustrnutí, či krok zpátky v dějinách jedince znamená patologii. Vývoj postupuje po etapách. Nové přitom vždy ničí staré. Jakkoliv hluboce sympatizujeme s Plyčovým medvídkem, o výsledku války nemůžeme pochybovat. Povídka Gene Wolffa je závažná a hluboká. Ukazuje nám jasně, že krátký moment skutečnosti v sobě skrývá neutužené množství významů, smyslů a možností. Není třeba vymýšlet žádné grandiozní scény, žádné umělé a zaručené zápletky. Ve srovnání s ní vystává v plné nehotě hlavní hřích české SF. Zatímco kubický centimetr hmoty Wollfeho povídky má hustotu neutronové hvězdy /kresba detailů, přímo miniatur vyvolává nadšení/ plave hmota většiny našich autorů na vodě jako korková zátka. Na fouknuté, rozfouknuté Nic. Neobsahují žádné hlubší poznání, jen křečovitou snahu o šokující pointu, nebo stejně křečovitý humor, leckdy vyúsťující až do trapnosti. Tím nechci říct, že by se měly přestat psát věci zábavné, nýbrž pokusit se o díla závažnější. Jinak by se mohlo stát, že naše SF vyhostí sama sebe na periferii literatury.

MARTIANSKÁ METROPOLE.

Mezitímco dva přistávací moduly Vikingů dosedly v roce 1976 na povrch Marsu, meteorské lod jednoho z nich pečlivě fotografovala rozsáhlé plochy pustiny z výšky své oběžné dráhy.

O tři roky později dva počítačovní specialisté, kteří v té době pracovali v Goddardově centru kosmických letů v NASA, Vincent Di Pietro a Gregory Molenaar objevili na snímcích povrchu Marsu obraz "tváře" nacházející se poblíž struktury, připomínající pyramidu.

Za účelem pozorování jemnějších detailů použili pokročilé techniky snímání obrazu.

Podařilo se jim nalézt i jiný snímek " tváře " pořízený o 35 dní později, během jiné denní doby, v rozdílném úhlu osvětlení. Použitím vysoce složitých technik zpracování snímků zjistili, že "tvář" je s neprostou jistotou symetrická. Skládá se ze dvou polovin, každá z nich obsahuje "oko", líce a odpovídající část "úst".

Na jednom záběru objevili něco, co připomíná oční bulvu s pevnou zřítelnicí.

Po prostudování všech dostupných údajů potvrdili, že přísná symetrie prakticky vylučuje možnost, že by tvář vznikla náhodným působením přírodních sil.

Popularizátor vědy Richard Hoagland se prací Di Pietra a Moleneara začal zabývat blíže a zkoumaje kopie snímků upozoroval na nich podrobnosti, které by mohly být klíčem k rozluštění záhady vzniku a příčin existence "tváře" ; označil je jako "město".

Interpretující dodatečné charakteristiky originálního snímku z "Vikingu" / nr.35A72/, tvrdí, že nalezl stopu zahynulé civilizace na Marsu.

Hoaglandův zájem se soustřeďuje na nerovnosti povrchu, které vystupují na západ od "tváře". Uprostřed nich se nachází útvar podobný síti, tvořený pravouhlými liniemi, který nutkavě připomíná plán města.

Hoagland pozoroval též směr pravých úhlů, vyvolávající dojem hlavní ulice, orientované ve směru tváře.

Po několika minutách práce s pravítkem a úhloměrem Hoagland zjistil, že hlavní ulice je situována určitým způsobem k "tváři", rozprostírající se podél osy jihovýchov - severozápad. Za pomoci informací, získaných od specialisty na Mars, Wilieme Werde z NASA Hoagland vypočítal, že zhruba před půl milionem let tvář mohla být zorientována podle tehdejšího směru sever - jih, vyznačeného polárními osami Marsu.

Bytost, která by se postavila do středu hypotetického města poblížící na východ směrem ke tváři, hleděla by přesně ve směru budou letního slunovratu, jinými slovy, bytost žijící

na Marsu by v nejdelší den Marsova roku pozorovala východ slunce přesně nad "tvář".

Tyto podmínky trvají přibližně padesát tisíc let ; prece- se pak způsobí, že shoda směrů zaniká na půl milionu let, aby se později obnovila.

Důkladnější výzkumy přesvědčily Hoaglanda, že existují čínejnějším tři další terénní formace - nazývá je struk- turami - které zahrnují rovněž něco, co připomíná zdi, táhnoucí se podél staré osy sever - jih. Hoagland věnoval po- zornost rovněž pyramidě, kterou se prvně zabývali Di Pietro a Molenaar.

Pyramida se nachází na vyvýšenině severozápadně od "tváře" - za pomoci několika dodatečných výpočtů Hoagland zjistil, že linie táhnoucí se od středu města k bodu letního smlunovra- tu prochází přesně štítem pyramidy.

Podle nejkonroverznějšího Hoaglandova názoru se ve stínu pyramidy nachází útvar podobající se medové plástvi, neodbyt- ně připomínající zbytek města.

Prostor má zhruba tvar čtverce o délce strany 1,5 míle. Di Pietro a Molenaar zdůrazňují, že "zdi" jsou velmi nezře- telné.

I když Hoagland připouští možnost, že linie jsou vedlejším produktem vyvolávání snímků, je přesto přesvědčen o reálné existenci toho, co pozoroval.

Ze prvé - objekty ve "městě" vrhají stíny ; ze druhé, Di Pietro a Molenaar tvrdí, že s podobnými "kazy" se při vyvolávání leteckých snímků Země nesetkali.

A konečně, podle Hoaglanda geologie nemá zatím vysvětlení pro existenci útvarů s pravoúhelnými liniemi takových roz- měrů, jako na Marsu.

Útvar ve formě sítě pravoúhlých linií svědčí o tom, že ulice i celé město bylo zorientované podle místa východu Slunce při zimním slunovratu. Architekt Artur Stopes, Hoaglandův stou- penec upozorňuje, že to představuje optimální způsob jak zachytit skoupé množství tepla během nejkratších dní Marsove roku.

Hoagland tvrdí, že kdyby nějaká bytost stála v centru toho- to města a před svítáním se obrátila k východu, spatřila by Zemi, vycházející nad záhadnou "tvář". Závěry, k nimž dospívá Hoagland jsou prosté a vzrušující; to co pozorujeme, je produkt inteligentní činnosti. Copak jen náhoda způsobila, že před půl milionem let / kdy homi- nid nazývaný Homo erectus právě vstupoval do evoluce / vy- cházelo Slunce na Marsu nad neobyčejně věrným obrazem lidské tváře ? tážé se Hoagland.

Mnoho osob se přiklání k souhlasné odpovědi.

Specialista na Mars, inženýr NASA James E. Oberg zpochybňuje Hoaglandovy výpovědi v několika bodech.

Ze prvé zpochybňuje tvrzení, že dva různé snímky " tváře " vykonané o různé denní hodiny a pod různým úhlem umožňují zjistit trojrozměrnost struktury.

" Toto tvrzení je v rozporu jednak s výsledky mého bádání, jednak s informacemi, počenými v knížce Di Pietra a Molenaara. Obe snímky byly pořízeny pod prakticky identickým úhlem v časovém odstupu o něco menším než 36 pozemských dní. Když tento údaj převedl na Marsovy dny, zjistil, že snímky byly pořízeny prakticky v tutéž denní dobu, s odstupem nejvýše dvou hodin.

Ze tuto dobu se stín nemohl změnit natolik, aby potvrdil trojrozměrnost " tváře ".

Hoaglandovo tvrzení je tedy v rozporu s fakty " uzavírá Oberg. Pokud jde o místo východu Slunce něhem letního slunovratu ve směru město - ústa " tváře " Oberg uznává, že v minulosti osa otáčení planety skutečně měla jiný směr, ale dodává, že " nachýlení osy se mění v tak velkých hranicích, že prakticky každý zvolený směr k jihovýchodu se bude shodovat s nějakým sklonem osy planety v některém období minulosti Marsu.

Hoaglandova tvrzení kritizuje rovněž jeden z nejlepších světových znalců v oblasti geologie Marsu - Harold Masurski. Masurski vedl v NASA tým, který se zabýval výběrem míst pro přistání sond Viking.

O útveru připomínajícím tvář se vyjedňuje následujícím způsobem " je to povrchový útvar, podrobený působení erozivních činitelů - vody a mrazu - jedna z mnoha tisíc podobných geologických formací Marsu. Podílet se mohly i tektonické poruchy. Mezi Tisíci útverů jeden či dva mají tvary, připomínající tvary živé bytosti.

Masurski zpochybňuje rovněž hodnotu pyramid jako argumentu. Tato velmi pochybná pyramida vyhlíží jako produkt eroze. Ve střední Nevadě jsem našel pyramidu, vytvořenou působením přírodních činitelů, která vypadá lépe, než ta na Marsu. Považují za naprosto nesmyslné použití takových argumentů jako důkazů existence civilizace na Marsu kdysi v minulosti. Speciálně pro ONI Masurski sdělil : " Zabývám se vyhledáváním míst na Marsu, vhodných pro přistání meziplanetární mise a " město " rozhodně nepatří k prostorům, kam bych vyslal expedici, jejíž náklad bude obnášet 30 miliard dolarů. Je mnoho daleko zajímavějších míst "

Přesto ani Oberg, ani on nezavrhují možnost existence rozumného života nebo pouze života na Marsu. " Myslím, že nejpravděpodobnějším důkazem existence mimozemské inteligence budou právě artefakty, s nimiž se setkáme, " hovoří Oberg a pochybuje, že budou malé. Pátrání po umělých strukturách na snímcích z kosmického prostoru je oprávněné potud, pokud, operujeme fakty a smysluplnými argumenty.

Masurski zůstává nestranným skeptikem ačkoliv pochybuje, že by se na Marsu mohlo vyvinout jakákoliv civilizace.

Potvrzuje, že v historii Marsu byly období, kdy se na povrchu vyskytovala voda v tekutém skupenství, stejně jako období trvalého sucha. Mars se nachází ve větší vzdálenosti od Slunce než Země a po většinu doby byla voda vázána v podobě ledu. Znamená to, že na Marsu bylo méně epoch s klimatem příznivým evoluce a rozumnému životu.

Navzdory kritice Hoagland pokračuje ve své práci. Shromáždil skupinu vědců pod názvem "Nezávislá společnost pro výzkum Marsu, které se zabývá analýzou Hoaglandových objevů a výpočtů.

Po průzkumu snímků pořízených z oběžné dráhy mateřským modulem Vikingu, informovali na konferenci Mars II, která se konala v létě roku 1984, že existuje dostatek anomálií, které opevňují další výzkumy. Tímto způsobem vznikla druhá skupina, nezávislá skupina pro výzkum Marsu. Skupinu C. West Churchmann a T. Trautenberg / nejde o příbuzného Trautenberg z Krkonoš, poz.př. / z Kalifornské univerzity v Berkeley. Skupina obdržela od NASA svazky s údaji, týkajícími se snímků povrchu Marsu a plánuje určit šestnáct snímků k analýze, kterou by měli provést nezávisle na sobě čtyři skupiny vědců, pracujících v předních vědeckých centrech USA / experti z Laboratoře umělé inteligence v MIT, z Bellovy laboratoře z Lucassfilm LTD a Korporace satelitů Země /.

"Nyní, když jsme spatřili, co je možno očekávat po našich výzkumech" říká Hoagland, starali jsme před otázkou: "Co všechno ještě zůstalo neobjevené nebo opomenuté na stoticíci snímcích, magneticky zaznamenaných a odeslaných Vikingem?"

OMI březen 1985
přeloženo volně podle
Fantastiky 1986
Jaromír Formánek

FILM e SCI - FI

Mad Max / Šílený Max / pozřetí 1979

Obrovský úspěch australského filmu Mad Max byl překvapením pro všechny. Film, jehož natáčení stálo zhruba 3 milióny dolarů přinesl 100 milionový zisk. Začal Tak mezinárodní kariéru režiséra George Millera a také představitele hlavní role Melle Cibsoma. Ten vytvořil postavu mladého policisty, žijícího ve zdegenerovaném světě, který, když mu zabili jeho nejbližší, přestal sloužit právu a začal hledat spravedlnost na vlastní pěst.

Post rychle vznikl druhý díl tohoto filmu s názvem The Road Warrior / Potulný bojovník /, který navázal na úspěch Mad Maxe. Byl stejně jako první díl velmi brutální, což odpovídalo tehdejší tendencím filmové produkce.

MAD MAX BEYOND THUNDERDOME / Šílený Max zpod Hromové kopule / se výrazně liší od The Road Warrior, jako ten od svého prvního dílu. Zůstal zde zachován pouze charakter postavy - Max dál představuje bohatýra, který pošel staletími přes různé postavy. Dál například samurajem či supermanem protínají kosmický prostor. Tehdy však scénárista přenesl hrdinu o pětáct let dále do budoucnosti, do postapokaliptického světa, ve kterém byla civilizace zničena. Nová společnost žije v poušti to čívná směs primitivní a technické civilizace.

Max - člověk bez minulosti a nadějí - se objevuje ve městě, které se jmenuje Bartertown / místo výměnného obchodu / kde vládne Aunty Entity / Tina Turnerová /, ve kterém se může předmět obchodu stát cokoliv - stejně tak pohár vody, jako lidský život. Místem her a současně rozřodováním sporů je tu úvodní Thunderdom / Hromová kopule /, kde platí jen jedna zásada : do arény volází dva, odejít však může pouze jeden.

Max přichází do Bartertownu hledat svoji doprovodnou karavenu. Jeho majetek mu však bude vrácen, pokud splní podmínky zadávané vládkyní Bartertownu Aunty Entity. Ty jej zavedou do Thunderdomu a dále, do opuštěného kanonu, obydleného zvláštní rasou dětí, čekajících na svého záchrance.

Pod Bartertownem se nachází Underworld - podzemní průmyslový komplex, kde se vyrábí metan, který je používán jako palivo v dopravě. Výrobu vedou dva muži, kteří k sobě patří, natolik, že mají i společné jméno Master Blaster. Master / Angelo Rossito / je vůdčí osobou a současně technickým géniem, Blaster / Paul Larsson / je neohrabaný obr, disponující obrovskou fyzickou silou.

Aunty Entity vyzývá Masters, aby přemluvil Blastera k měření sil pod Hromovou kopulí s Maxem. Scéna boje je nezvykle efektní, protivníci visí přinoutání na elastických laněch

pod kopulí a bojují spolu za použití různých druhů exotických zbraní.

Dostí originální, sčkolí málo přesvědčivou myšlenkou scénáristy je skupina dětí, které najde opuštěného Maxe v poušti. Děti se zachránily po letecké katastrofě a očekávají návrat kapitána Walkera, jehož jméno se po generace zachovalo díky opakování vyprávění předků. Děti považují Maxe za pilota jenž při havárii tehdy zahynul. Jejich nevinost a víra s jakou věří svým legendám probudily v Maxovi dávno zapomenuté city. V čele padesáti dětí se vrací zpět do Bartertownu.

Mel Gibson, představitel Maxe, říká o této roli: " Fascinuje mě myšlenka samotáře. Mohu se mu dosti přiblížit, protože jsem sám strávil větší část svého života Max přišel v minulosti o všechno, o svou rodinu i svou totožnost. Přichází odkud, dělá co se mu zlíbí a mizí kdesi neznámo kde. Je v tom něco velmi romantického: "

V " MAD MAX BEYOND THUNDERDOME " odbíhá postava hlavního hrdiny od obrazu vytvořeného předchozími díly. Mel Gibson nesouhlasil a nechtěl hrát dále ve filmu, který by byl stejně brutální jako MAD MAX a The Road Warrior.

Další výraznou postavou ve filmu je AUNTY ENTITY. Tato role byla napsána podle námětu Tiny Turnerové. Tato slavná zpěvačka přijela do Austrálie již dlouho před natáčením a podílela se na pracovních schůzkách, během kterých byla vypracována postava vládkyně Bartertownu. Ve filmu zpívá Tina Turnerové dvě písničky. Na filmu se podílela i další osobnost rockové hudby, Austrelan Angry Andersson, který hraje roli Auntine, zástupce Ironbora Besseye.

Vždy už je řeč o hudbě, nemůžeme opomenout Maurice a Jerryho kteří k filmu zkomponovali hudbu, využívající současně elektronické nástroje a symfonický orchestr. Jak je patrné, film značně podčil své předchůdce. Vкус obecnstva se během posledních let změnil, současně se i změnila " filmová móda". Asi proto se MAD MAX BEYOND THUNDERDOME stal tak oblíbený a vzhledávaný.

Podle článku Doroty Malinowské
z časopisu Fantastyke č 8./86
přeložil Vladimír Šamšula

